

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie OCW
T.a.v. Mevrouw O. Tellegen
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Plaats/datum:
Utrecht, 9 maart 2018

Kenmerk:
2018-132980/RdB

Onderwerp:
AO onderwijsachterstandenbeleid

Geachte mevrouw Tellegen,

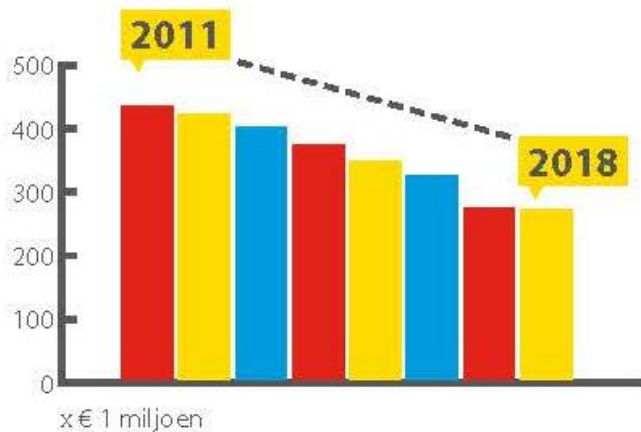
Op 15 maart 2018 vergadert uw commissie over het onderwijsachterstandenbeleid (oab). Met de middelen voor het oab kunnen schoolbesturen en gemeenten inzetten op klassenverkleining, extra ondersteuning en zomer- en weekendscholen. Uiteraard steunt de PO-Raad de nieuwe indicator voor onderwijsachterstandenbeleid. Het grote voordeel is dat deze de achterstanden beter identificeert, het leidt tot minder administratieve lasten en voorkomt dat het reeds te lage budget nog lager wordt. Wij geven u graag nog een aantal punten ter overweging mee:

1. Breng het macrobudget terug naar niveau 2011.
2. Kies een variant die verwatering van schaarse middelen voorkomt.
3. Verken de mogelijkheden voor een integrale peutervoorziening.
4. Zorg voor een ruimhartige overgangperiode: herverdeeleffecten kunnen leiden tot dubbele kortingen.

Breng het macrobudget terug naar niveau 2011

De PO-Raad pleit voor het terugdraaien van de bezuiniging (van ruim € 150 miljoen) die sinds 2011 heeft plaatsgevonden in het onderwijs. In de brief aan de Tweede Kamer erkent Minister Slob dat het budget de laatste jaren fors is afgenomen zonder dat de doelgroep met onderwijsachterstanden is verkleind. Ondanks dat met de nieuwe indicator van het CBS een grotere doelgroep wordt gedefinieerd stelt de minister de Kamer niet voor het budget mee te laten groeien. Kort gezegd: schoolbesturen en leerkrachten zien dezelfde leerlingen met achterstanden in hun klassen, maar krijgen in sommige gevallen veel minder geld voor het tegengaan hiervan. De PO-Raad pleit daarom voor het ophogen van het macrobudget naar het niveau van 2011 én tot snelle besluitvorming om de jaarlijkse teruggang in budget stop te zetten.

De brief van de minister betreft een uitvoering van de [Motie Yücel](#) c.s. (kamerstuknummer 34 242 nr. 7) uit november 2015. Deze motie is echter maar zeer beperkt uitgevoerd. Naast het ontwerpen van een *"betere en dynamischer maatstaf"* werd in het eerste deel van het dictum de regering verzocht *"te onderzoeken welke middelen nodig zijn voor een effectief en landelijk dekkend vve-aanbod voor alle doelgroepkinderen"*. In het regeerakkoord zijn weliswaar extra middelen opgenomen ten aanzien van de voorschoolse educatie. Maar het nieuwe onderwijsachterstandenbeleid, zal zeker niet leiden tot het bereiken van meer kinderen of tot een landelijk dekkend netwerk.

De PO-Raad heeft zorgen over de financiële effecten in vele gemeenten. Op scholen zal dit ertoe leiden dat er klassen worden vergroot en leerkrachten ontslagen moeten worden en dat specifieke ondersteuning ter bevordering van onderwijskansen verder wordt uitgekleeft. Voor kinderen betekent dit dat hun achterstand ten opzichte van leeftijdsgenoten verder op kan lopen.

Kies een variant die verwatering van schaarse middelen voorkomt

De PO-Raad maakt zich forse zorgen over de financiële herverdeel-effecten die een gevolg zijn van invoering van de nieuwe indicator in combinatie met het gedaalde totaalbudget voor onderwijsachterstanden. Door het genoemde tekort op het budget zal het onderwijs in geen van de voorgestelde varianten voldoende instaat zijn om achterstanden in het hele land terug te dringen.

Wanneer wij echter voor de keuze worden gesteld om op basis van het huidige budget een uitgangspunt voor herverdeling te kiezen dan vinden wij het vooral belangrijk om verwatering van middelen tegen te gaan. Ook uit het in 2017 gehouden [interdepartementale beleidsonderzoek](#)¹ naar het onderwijsachterstandenbeleid blijkt dat de effectiviteit van de middelen het grootst is wanneer verwatering tegengegaan wordt. Daarnaast beschrijft het onderzoek dat scholen met een beperkte hoeveelheid achterstandsl leerlingen dit vanuit de reguliere lumpsum moeten kunnen organiseren. Scholen met een grote populatie van leerlingen met (een risico op) achterstanden hebben wel extra ondersteuning nodig. Een variant die uitgaat van het bereiken van 15% van de leerlingen met het hoogste risico op onderwijsachterstanden past hier ons inziens het beste bij (variant B).

¹ Ministerie van Financiën, IBO Onderwijsachterstandenbeleid, een duwtje in de rug? (April 2017)

Verken de mogelijkheden voor een integrale peutervoorziening

Voor wat betreft het gemeentelijk deel van het onderwijsachterstandenbeleid gaat onze voorkeur uit naar een drempel van 0%. Hiermee kan het creëren van een peutervoorziening voor alle peuters, in alle gemeenten, op termijn mogelijk gemaakt worden. In dit kader hebben wij samen met Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Sociaal Werk Nederland, Brancheorganisatie Kinderopvang, Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang en BOinK reeds in februari 2018 een [brief](#) aan uw kamer gestuurd waarin wij pleiten voor een integrale peutervoorziening waarbij alle kinderen tussen twee en vier jaar gebruik kunnen maken van zestien uur voorschools aanbod. Wij vragen uw Kamer de minister op te roepen de mogelijkheden voor een integrale peutervoorziening verder te verkennen. Om alle gemeenten te faciliteren om deze voorziening – op termijn – vorm te geven, kan er geen sprake zijn van een drempelpercentage voor het achterstandenbudget dat naar gemeenten gaat.

Herverdeeleffecten kunnen leiden tot dubbele kortingen

Daarnaast willen we graag de aandacht vestigen op het dreigende gevaar van een dubbele korting voor sommige scholen. In veel gemeenten wordt een gedeelte van de gemeentelijke onderwijsachterstandsmiddelen ingezet op scholen; gemeenten investeren ook in de groepen 1 en 2. Dit is een integraal onderdeel van het landelijk vastgestelde VVE-programma. Scholen kunnen hiermee bijvoorbeeld extra leerkrachten inzetten of sommige leerlingen extra onderwijs aanbieden. Scholen in gemeenten die ten opzichte van de huidige budgetten erop achteruit gaan worden hierdoor dubbel getroffen. Een flinke verslechtering van de kanselijkheid. Daarom vragen wij uw Kamer de minister op te roepen een ruimhartige overgangperiode in te bouwen.

Tot slot, het kiezen voor één van de varianten is voor ons een onmogelijke keuze waar vooral kwetsbare kinderen de dupe van zijn. Het is echter wel van belang nu een keuze te maken anders neemt het budget voor het onderwijsachterstandenbeleid alleen nog maar verder af. Wij wijzen u er dan ook op dat het van het grootste belang is dat uw kamer zich snel uitspreekt over de verdeling van de middelen voor onderwijsachterstanden. Alleen dan kunnen we voorkomen dat het budget wederom met een fors bedrag terugloopt. Minister Slob heeft in zijn beantwoording op uw feitelijke vragen aangegeven dat de gewijzigde regelgeving voor de zomer naar de Raad van State gestuurd moet worden.

Met vriendelijke groet,

Rinda den Besten
Voorzitter PO-Raad